

Nr 271.

Av herr **Heiding**, *angående minskning av antalet ledamöter i riksdagens kamrar.*

Riksdagskostnaderna utgöra en betydande post bland statsutgifterna. För budgetåret 1926—1927 beräknas riksdags- och revisionskostnader m. m. komma att uppgå till 4,283,000 kronor. Det statsfinansiella läget torde tillräckligt motivera en strävan att så mycket som möjligt begränsa statsutgifterna på varje område, där så utan skada kan ske, och ganska allmänt anses riksdagskostnaderna numera ha nått en sådan höjd, att ytterligare stegring under alla förhållanden bör undvikas och helst dessutom en kraftig nedskärning företagas.

Angående de vägar, som härvid böra väljas, kunna meningarna givetvis vara delade, men det torde kunna sägas, att den på samma gång mest effektiva och med minsta olägenhet förbundna vore att reducera antalet ledamöter i riksdagen. Betydande besparingar synas på denna väg kunna vinnas utan att effektiviteten i riksdagsarbetet behöver äventyras och utan någon som helst olägenhet ur det allmännas synpunkt. Med all sannolikhet skulle däremot riksdagsarbetet därigenom påskyndas, vilket vore att betrakta som en verklig fördel.

Vid första riksdagen efter 1866 års representationsreforms genomförande var antalet ledamöter i första kammaren 125 och i andra kammaren 190 men ökades sedermera successivt, tills det nuvarande antalet slutligen fixerades år 1894. Någon annan anledning till att just detta antal valdes synes icke ha förelegat än önskan att åstadkomma en efter dåvarande förhållanden lämpad avvägning mellan landsbygdens och städernas representation. Sedan denna synpunkt genom 1909 års grundlagsändringar helt och hållet åsidosatts, har ej heller detta skäl längre någon betydelse.

Att numera de stora valkretsarna i princip godtagits synes underlätta en ur kostnadssynpunkt väl motiverad reduktion av antalet riksdagsledamöter. Vad beträffar fördelningen av utskottsarbetet i riksdagen torde en motsvarande minskning i avseende å de tillfälliga utskotten lätt nog kunna företagas, då praxis alltmer synes gå i sådan riktning, att dessa utskotts betydelse minskas därigenom att allt flera ärenden, som förut remitterats till tillfälligt utskott, numera hänvisas till ständigt utskott.

Ehuru det förefaller som om det nuvarande representantantalet snarare fastställts under intryck av tillfälliga förhållanden än som resultat av grundligt övervägande, har den frågan aldrig på allvar blivit föremål för undersökning, huruvida det för så lång tid tillbaka bestämda antalet leda-

möter fortfarande kan anses behövt och lämpligt för fullgörande av riksdagens uppgifter. År 1920 väcktes visserligen en motion (2: 20) med hemställan om utredning, huruvida och i vad mån medlemsantalet inom riksdagens båda kamrar kunde undergå minskning, men motionen avlogs efter ett avstyrkande utlåtande (nr 28) av konstitutionsutskottet, vari helt kort anfördes, att »även om det närvarande medlemsantalet icke kan sägas vara oundgängligen behövt för riksdagens löpande arbete, torde dess bibehållande vara motiverat ur den synpunkten, att riksdagen så allsidigt och fullständigt som möjligt avspeglar det väljande folkets stämningar och intressen». Reservationsvis framlades en inom utskottets kansli utarbetad översikt rörande riksdagsmännens antal i förhållande till invånareantalet i ett stort antal länder, varav framgick att Sverige håller sig med ett större antal riksdagsmän i förhållande till sin folkmängd än de flesta andra länder. Man kan icke säga, yttrade reservanterna, att de stater, som äga ett vida lägre antal representanter i förhållande till sitt invånareantal, vanvårda sina politiska angelägenheter eller att dessa skulle skötas bättre om de hade flera riksdagsmän. »Vi anse alltså, att det ur såväl nyttans som sparsamhetens synpunkt föreligger skäl för att åtminstone anställa en undersökning, huruvida en minskning av riksdagsmännens antal lämpligen skulle kunna äga rum», framhöllo reservanterna till sist.

Att utan närmare undersökning föreslå en viss siffra såsom det lämpliga antalet ledamöter i riksdagen faller sig helt naturligt tämligen svårt, men exempelvis skulle kunna nämnas 120 i första kammaren och 180 i andra kammaren; frågan bör givetvis bli föremål för utredning.

Med hänvisning till det anförda får jag alltså hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande minskning av det nu fastställda antalet ledamöter av riksdagens båda kamrar samt om framläggande för riksdagen av det förslag, vartill utredningen må föranleda.

Stockholm den 29 januari 1927.

Arthur Heiding.